

Bilag om CVU-strukturen i andre lande: Norge, Finland, Holland og Tyskland¹

En række lande har ligesom Danmark en institutionel differentiering mellem sektorer med henholdsvis forsknings- og professionsorientering. Det drejer sig f.eks. om Holland, Tyskland, Norge og Finland.

I rapport udarbejdet af Danmarks Evalueringsinstitut til Undervisningsministeriet (september 2005) fremgår det, at danske CVU'er i udvikling, struktur og indhold lægger sig op ad den internationale udvikling. I sammenligning med tilsvarende institutioner i fire lande: Holland, Tyskland, Norge og Finland, er det dog også klart, at Danmark på centrale områder adskiller sig fra de øvrige lande. Det gælder tidspunkt for institutionsreformen, institutionsstørrelse, uddannelsesniveauer og krav til undervisernes kvalifikationer.

Der er med reformerne af institutionsstrukturen i de fire lande tale om ganske omfattende ændringer. Alle de institutionelle reformer har gået mod en koncentration af færre og større institutioner med et fagligt bredere operationsfelt end tidligere. Vurderer man de CVU-lignende institutionernes relative styrke på kvantitative indikatorer - som størrelse i form af fagudbud og antal studerende - er der i alle fire lande sket en markant styrkelse af institutionerne på det professionsrettede videregående uddannelsesområde.

Styrkelsen gælder ikke kun for de enkelte institutioner, men i et vist omfang også for sektoren samlet set. Således kan man i f.eks. Nederlandene iagttage en stigning i denne sektors andel af det samlede antal studerende. Hoogeschoolerne tegner sig for over 60 pct. af de studerende på de videregående uddannelser. I Tyskland viser undersøgelser, at dimittender fra faghøjskolerne kommer hurtigere ud på arbejdsmarkedet end dimittender fra universiteterne. I 2001 var ca. 70 pct. af dimittenderne fra faghøjskolerne i beskæftigelse et år efter endt uddannelse, mens tallet for universitetsuddannede var ca. 50 pct.

Vurderer man de CVU-lignende institutioners relative styrke på mere kvalitative indikatorer - som f.eks. status i det samlede uddannelseslandskab - viser erfaringerne fra bl.a. Norge, at de CVU-lignende institutioner netop som resultat af reformerne dels har fået professionaliseret ledelse og administrationen, dels har opnået en stærkere position og højere status både nationalt og regionalt. Desuden er der en tendens mod større integration og samarbejde på tværs af institutioner. Erfaringerne fra bl.a. Holland viser, at en række partnerskaber på tværs af sektorerne om uddannelse og andre aktiviteter har været med til at skabe en mere ligeværdig relation mellem de CVU-lignende institutioner og universiteterne.

¹ Arbejdsrapporten er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Papirerne er sendt til Globaliseringsrådet som faktuel baggrund for Globaliseringsrådets diskussioner. Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for arbejdsrapporterne.

I Finland har evalueringer af institutionsreformen slået fast, at der er sket megen og interessant nytænkning inden for læring og undervisning, og institutionernes udbud er af højere kvalitet og matcher arbejdsmarkedets behov bedre end tidligere. (Danmarks Evalueringsinstitut, 2005)

Tabel 2. Institutionernes etablering, antal, fagområde og andel af studentermassen i Danmark, Norge, Finland, Holland og Tyskland

	Danmark	Norge	Finland	Holland	Tyskland
CVU-lignende institutioner	Centre for videregående uddannelser	Statslige højskoler	Ammattikorkeakoulu (AMK)	Hoogescholen (HBO)	Fachhochschulen
Engelsk betegnelse	Centres for higher education	University colleges	Polytechnics	University colleges	Universities for applied science
Etablering	2000 og frem	Start 1990'erne	Start 1990'erne	Start 1990'erne	1971/1990'erne
Antal institutioner	22	25	29	45	156
Fagområder	Sundhedsfaglige område, pædagogiske og sociale område, erhvervsøkonomiske og sprog, teknik, medier og kommunikation.	Sygeplejerske og andre sundhedsuddannelser, erhvervsøkonomiske uddannelser, læreruddannelser, ingeniør- og andre tekniske uddannelser af højskolerne.	Sundhed, kultur, og teknik (ingeniøruddannelser).	Omfatter alt fra ingeniør, erhvervsøkonomiske og sundhedsuddannelser til pædagog og læreruddannelser.	Dækker hovedsageligt uddannelser inden for de tekniske videnskaber (ingeniør), erhvervsøkonomi, sprog, socialt arbejde og offentlig administration. Man hverken læse til lærer eller sygeplejerske på en tysk faghøjskole, men der findes dog sundhedstekniske, herunder ernæringsfaglige uddannelser på faghøjskolerne.
Gradsstruktur	Bachelor, diplom	Højskolekandidat, bachelor, master (+ ph.d)	Bachelor, master (i forsøg)	Bachelor, master	Bachelor, diplom, master
Ca. andel studerende.	Ca. 28 pct.	49 pct.	42 pct. (sml med universiteter)	64 pct.	28 pct.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2005

Note: Institutionernes andel af studerende er opgjort i forhold til den samlede andel af studerende indskrevet på lange og mellemlange videregående uddannelser

Tabel 3. Institutionernes størrelse, faglig profil, FoU-aktiviteter og lærer kvalifikationer

	Danmark	Norge	Finland	Holland	Tyskland
Institutionernes størrelse i antal studerende	1000 – 5800 enkelte < 1000	3000 - 5000 enkelte < 1500, enkelte > 10.000	1300 – 8.000	1500- 30.000	1000- 10000 35 pct. < 1000 3 % > 10.000
Gennemsnitligt antal studerende	ca. 2500	ca. 3900	ca. 4400	ca. 7400	ca. 2900
Studenter- lærer ratio (gns.)		16-1	19-1	23-1	32-1
Relativt omfang af FoU-aktivitet	Videncenterfunktion (andel af samlede aktiviteter ikke opgjort)	12 pct. (af aktiviteterne)	10 pct. (af bevillinger)	8 pct. (af aktiviteter)	4 pct. (af bevillinger)
Kvalifikationskrav ved ansættelse af undervisere	Underviserne skal samlet set have et dokumenteret kvalifikationsniveau der er højere end afgangsniveauet for pågældende uddannelse.	Dokumenterede kvalifikationer på master- og ph.d.-niveau. (min. 35 pct. skal have ph.d. ved udbud af masterudd.)	Master-/ph.d.-grader, min. tre års praktisk erfaring.		Dokumenterede kvalifikationer på master-/ph.d.-niveau min. tre års erhvervs erfaringer uden for udd.sektoren.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2005 og Undervisningsministeriet.

Sammenligner man de danske CVU'er med Norge, Finland og Holland, er de generelt små - målt i antal studerende. Her er man tættere på situationen i Tyskland, selv om der i Danmark er forholdsmæssigt færre CVU'er med et studenterantal under 1000. Omvendt overstiger studenterantallet på enkelte af de tyske institutioner 10.000, hvor det på de største danske CVU'er ligger på 4000-5800.

Ser man på de danske CVU'ers faglige profil, synes der - som i de andre lande - at være en vis sammenhæng mellem størrelse og faglig bredde. Således er de mindste danske CVU'er med et begrænset antal studerende også fagligt snævre idet de f.eks. kun udbyder sundhedsfaglige eller kun erhvervsøkonomiske og -sproglige uddannelser (Danmarks Evalueringsinstitut, 2005).

For eventuelle spørgsmål kontakt: Chefkonsulent Dorthe Petersen, Undervisningsministeriet, tlf. 33 92 54 38